

การศึกษาการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร*

นันทกร ไหมรุ่งโรจน์^{1*} พงษ์เอก สุขใส²

¹นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

²อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

*Corresponding author e-mail: nantakonm66@nu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยมีกลุ่มตัวอย่างตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร จำนวน 334 คน โดยแบ่งเป็น ผู้บริหารจำนวน 32 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง และครูจำนวน 302 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) IOC เท่ากับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha) เท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการตรวจสอบประเมินผล และปรับปรุงของเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการประสานงานเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมอบหมายอำนาจหน้าที่ของเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

คำสำคัญ: การบริหารเครือข่ายความร่วมมือ; ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน; โรงเรียนมัธยมศึกษา

* Received: 6 April 2025, Revised: 14 May 2025, Accepted: 17 May 2025

A Study Of Managing Collaborative Networks in the Operation of the Student Support System in Secondary Schools under the Kamphaeng Phet Secondary Educational Service Area Office

Nantakon Mairungrot^{1*} Pong-ek Suksai²

¹Master of Education Program in Educational Administration, Naresuan University

²Lecturer of Faculty of Education, Naresuan University

*Corresponding author e-mail: nantakonm66@nu.ac.th

ABSTRACT

The objective of this research is to investigate the management of collaborative networks in the implementation of the student support system in secondary schools under the Office of Secondary Education Service Area Kamphaeng Phet. The sample group consisted of 334 participants, including 32 school administrators selected through purposive sampling and 302 teachers selected through stratified random sampling. Data were collected using a 5-point Likert scale questionnaire. The IOC values for all items were 1.00, and the questionnaire's reliability, based on Cronbach's alpha, was 0.97 and analyzed using mean scores and standard deviations. The results were as follows. 1. The results of the study on the management of collaborative networks in the implementation of the student support system in secondary schools under the Office of Secondary Education Service Area Kamphaeng Phet showed that, overall, the management was at a high level. When examining the aspects individually, it was found that the highest mean score was for the evaluation and improvement of the collaborative network in the implementation of the student support system, which was at a high level. The second-highest mean score was for the coordination of the collaborative network in the implementation of the student support system, which was also at a high level. The aspect with the lowest mean score was the delegation of authority within the collaborative network in the implementation of the student support system, which was still rated at a high level.

Keywords: Network Collaboration Management; Student Support and Care System; Secondary Schools

บทนำ

สังคมโลกในศตวรรษที่ 21 มีความแตกต่างจากในอดีตมาก มีการเคลื่อนย้ายผู้คน สื่อเทคโนโลยี และทรัพยากรต่าง ๆ จากทั่วทุกมุมโลกอย่างรวดเร็วและสะดวก มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงของความรู้และข้อมูลข่าวสารตลอดเวลาอย่างเป็นพลวัต รวมถึงมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสถานการณ์โรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ ที่ทำให้แนวโน้มการเรียนรู้ในประเทศไทย เกิดภาวะการเรียนรู้ถดถอย ผลการวิจัยจากโครงการวิจัยการพัฒนาระบบฐานข้อมูลแบบออนไลน์และการขยายผลการสำรวจสถานะความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการศึกษาของเด็กปฐมวัย กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2565) พบว่า สถานการณ์การเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนไทยในช่วง 2-3 ปีมานี้ ไม่ได้มีข้อจำกัดอยู่เพียงแค่พื้นที่การเรียนรู้ แต่ยังรวมไปถึงการเผชิญกับภาวะการเรียนรู้ถดถอย หรือ ภาวะเสียโอกาสในการเรียนรู้ ที่มีผลทำให้ทักษะต่าง ๆ ที่เด็กควรจะได้รับ การพัฒนาตามช่วงวัยสูญเสีย ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาการด้านภาษา การสื่อสาร และความสัมพันธ์ ซึ่งเป็นข้อจำกัดต่อการเรียนรู้ เกิดข้อจำกัดทางการรับมือ หรือรู้จักอารมณ์ ร่างกาย ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม รวมถึงการก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์ โดยมีสัดส่วนผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 20 ในปีพ.ศ.2566 จากสาเหตุที่คนไทยมีอายุยืนมากขึ้นประกอบกับการลดลงของภาวะเจริญพันธุ์น้อยลง ส่งผลให้ประชากรวัยเรียนมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2567) ดังนั้นการพัฒนาประเทศจะต้องให้ความสำคัญกับกำลังคนสร้างผลผลิต ต้องวางแผนการจัดการศึกษา พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีทักษะและสมรรถนะสูง และรายงานภาวะสังคมไทยไตรมาส4 และภาพรวมปี 2566 การพัฒนาอย่างรวดเร็วของโลกโซเซียลมีเดียเดียวทำให้การส่งผ่านภาพความรุนแรงและพฤติกรรมเหมาะสมของเด็กส่งผลให้เด็กมีความเสี่ยงที่จะเกิดพฤติกรรมเลียนแบบ (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2566)

การพัฒนานักเรียนให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง ดังนั้น ภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามที่มุ่งหวังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะคณะครูในโรงเรียนซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เยาวชนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป แต่สภาพปัจจุบันการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทำได้ค่อนข้างยากและมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากความหลากหลายในแต่ละปัญหาที่เกิดขึ้น การดำเนินงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากครูทุกคนโดยต้องมีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ มีหลักฐานการปฏิบัติงานที่มีเทคนิควิธีการหรือการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มเสี่ยง หากครูทุกคนร่วมกันทำงานเป็นทีมอย่างมีระบบเช่นนี้แล้ว ความสำเร็จของงานช่วยย่อมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลดีแก่ทุกฝ่ายทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม (กรมสุขภาพจิต สำนักพัฒนาสุขภาพจิต, 2546)

ซึ่งภารกิจสำคัญของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการคือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งเสริมพัฒนานักเรียน และการส่งต่อ จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่าสิ่งสำคัญที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ 1.ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา หัวหน้างานต่างๆ ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2.ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความตระหนักและมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน 3.กรรมการหรือคณะกรรมการทุกคณะต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และมีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอ 4.ครูที่ปรึกษาเป็นกำลังหลักในการดำเนินงาน 5.โรงเรียนควรจัดอบรมให้ความรู้ และทักษะการให้คำปรึกษาของนักเรียนให้แก่ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องที่เอื้อผลประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 6. ผู้ปกครอง และเครือข่ายการร่วมพัฒนาทุกส่วน มีความตั้งใจในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเยาวชนในเชิงบูรณาการอย่างจริงจัง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552)

เครือข่ายถือเป็นการจัดระบบให้กลุ่มของบุคคลที่เป็นสมาชิกร่วมกันดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกันเพื่อนำไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน ซึ่งถือว่าการผนึกกำลัง โดยนำจุดแข็งของแต่ละฝ่ายหรือส่วนดีมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสนับสนุนซึ่งกันและกันซึ่งผลลัพธ์ที่ได้มักมีผลการดำเนินงานที่ดีกว่าผลจากการแยกงานกันทำ ดังนั้นการดำเนินงานต่างๆ ในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่เกี่ยวกับนักเรียน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหากเป็นไปอย่างเป็นระบบ จะช่วยให้การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในงานสามารถดำเนินการไปได้อย่างมีคุณภาพ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการร่วมมือในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ทักษะการปฏิบัติ ความรู้รวมถึงประสบการณ์เฉพาะด้าน ลดการทำงานที่ซ้ำซ้อนซ้ำซ้อน เกิดความเข้าใจกันมากขึ้น นำไปสู่การทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์ของทุกฝ่าย และได้มีหน่วยงานแหล่งทุนให้การสนับสนุนทรัพยากรกับผู้ที่มีความช่วยเหลือ ได้รับการสนใจ และเกิดการยอมรับ (ขนิษฐา กาญจนรังสีนนท์, 2564)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับทบทวน พ.ศ.2567 ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนเป็นเครื่องมือในการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามช่วงระยะเวลาที่กำหนดให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และผู้เรียน โดยผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก พบว่า สภาพแวดล้อมภายในด้านค่านิยมร่วมของบุคลากร พบว่า ยังขาดการประชาสัมพันธ์ และสร้างความตระหนักรู้ในวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ ส่วนสภาพแวดล้อมภายนอกด้านการเมืองและกฎหมาย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานบางแห่งยังไม่ให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานด้านการศึกษาอย่างแท้จริง ด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่า มีหน่วยงานเครือข่ายให้ความร่วมมือพัฒนาการศึกษาทั้งจากภาคเอกชน และรัฐบาล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร, 2567)

จากสภาพปัญหาในสังคม ปัญหาด้านการจัดการศึกษาปัญหาต่างๆของสถานศึกษาต่างๆ รวมถึงความสำคัญของการฝึกกำลังของเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การศึกษาการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และเครือข่ายความร่วมมือที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาระดับการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร จำนวน 33 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 32 คน และครู 1,379 คน รวมทั้งหมด 1,401 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร จำนวน 334 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie R.V. & Morgan, 1970 อ้างถึงใน สถิรพร เขวอนชัย, 2561) โดยแบ่งเป็น ผู้บริหารจำนวน 32 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง และครูจำนวน 302 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามสัดส่วนของครูแต่ละอำเภอ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน อำเภอที่ปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 การบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ผู้วิจัยเลือกวิธีการ

สังเคราะห์องค์ประกอบด้วยการรวมกลุ่มคำ โดยการจัดวางสาระของเนื้อหาที่เป็นประเด็นเดียวกันไว้ในหมวดหมู่เดียวกัน ประกอบด้วย 5 ด้าน 1) ด้านการวางแผนเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ด้านการมอบหมายอำนาจหน้าที่ของเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) ด้านการประสานงานเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) ด้านการดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) ด้านการตรวจสอบประเมินผล และปรับปรุงของเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมจำนวน 35 ข้อ

2.2 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม ความสอดคล้องความครอบคลุมเนื้อหา ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.3 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อคำถามและหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) และความเหมาะสมของภาษาของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

2.4 นำค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่าเป็นข้อคำถามที่นำไปใช้ได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ผลปรากฏว่า แบบสอบถาม เรื่องการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ได้ข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ได้ รวมทั้งสิ้น 35 ข้อ ได้ค่า IOC 1.00 ทุกข้อ

2.5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามแบบครอนบาค (Cronbach's Alpha) ผลปรากฏว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ .97

3. วิธีการรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยยื่นขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู

3.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์และแบบสอบถาม ซึ่งมีการระบุวันรับแบบสอบถามคืนทั้งหมดจำนวน 334 ฉบับ ถึงผู้บริหารและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

3.3 ผู้วิจัยตรวจสอบจำนวนและความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนซึ่งผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 334 ฉบับได้รับฉบับที่สมบูรณ์กลับคืนจำนวน 334 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) โดยแปลความหมายค่าเฉลี่ยการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร เกณฑ์กำหนด (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ผลการวิจัย

1. การวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยโดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาระดับการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ในภาพรวม

ที่	การบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	n = 334		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการวางแผนเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.91	0.66	มาก	4

ที่	การบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการ ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	n = 334		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.		
2	ด้านการมอบหมายอำนาจหน้าที่ของเครือข่าย ความร่วมมือในการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	3.90	0.61	มาก	5
3	ด้านการประสานงานเครือข่ายความร่วมมือในการ ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.98	0.63	มาก	2
4	ด้านการดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือใน การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.97	0.62	มาก	3
5	ด้านการตรวจสอบประเมินผล และปรับปรุงของ เครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.02	0.61	มาก	1
	รวม	3.98	0.58	มาก	-

จากตาราง 1 การบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.98$ S.D.=0.58) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการตรวจสอบประเมินผล และปรับปรุงของเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$ S.D.=0.61) รองลงมา คือ ด้านการประสานงานเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.98$ S.D.=0.63) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมอบหมายอำนาจหน้าที่ของเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$ S.D.=0.61) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาระดับการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชรได้ให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานทุกระดับ เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงที่จะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของเป้าประสงค์ที่ชัดเจน รวมถึงมีการขับเคลื่อนด้วยการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและสหวิทยาเขต แสวงหาและประสานเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน และภาคประชาสังคม โดยมีการกำกับติดตามอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ที่กล่าวว่า การดำเนินการเครือข่ายให้

ได้ผลและมีประสิทธิภาพนั้น ควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ ได้แก่การเตรียมการ และแสวงหาผู้ร่วมพัฒนา ตลอดจนแนวทางการสนับสนุนจากชุมชน และองค์กรต่าง ๆ การสร้างข้อตกลง การร่วมดำเนินการ ร่วมจัดกิจกรรม และกำกับติดตาม การทบทวนผลการดำเนินงาน

1.1 ด้านการตรวจสอบประเมินผล และปรับปรุงของเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และเครือข่ายที่เกี่ยวข้องร่วมกัน สังเกต การติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการติดตามผลการดำเนินการเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะสร้างความมั่นใจว่าการปฏิบัติงานของสถานศึกษาจะเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง และช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบข้อมูลที่เป็นตัวบ่งชี้ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น การประเมินผล และการติดตามผลอย่างต่อเนื่องยังช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปรับปรุงกระบวนการต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสม ด้วยการนำผลการประเมินมาเป็นสารสนเทศในการพัฒนาการดำเนินงาน ปรับปรุงกิจกรรมการส่งเสริม ช่วยเหลือนักเรียน หรือการปรับเปลี่ยนวิธีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานมีความคล่องตัวและตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ที่กล่าวว่า คณะกรรมการเครือข่ายต้องร่วมทบทวนผลการดำเนินงานของคู่พัฒนาว่ามีความก้าวหน้า และประสบผลสำเร็จตามแนวทางที่วางร่วมกันไว้อย่างไรบ้าง โดยให้นำผลการตรวจสอบไปเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน หรือพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของกันยารัตน์ คำสิทธิ (2564) ที่ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการสร้างทีมงานสำหรับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นาน พบว่า ด้านการประเมินผลงานของทีมงานสำหรับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารควรประเมินผลการดำเนินงานด้วยความยุติธรรม โปร่งใส โดยเปิดโอกาสให้ทีมงานได้นำเสนอผลงานได้อย่าง มีอิสระ โดยผู้บริหารสถานศึกษาและทีมงานควรนำผลการประเมินมาร่วมแลกเปลี่ยนกัน เพื่อหาแนวทางและข้อเสนอแนะในการปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงาน และผู้บริหารสถานศึกษาควรกำกับติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ และคอยให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในการปรับปรุง และแก้ไขพัฒนางาน

1.2 ด้านการมอบหมายอำนาจหน้าที่ของเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารได้มอบหมายบทบาทหน้าที่ อำนาจการตัดสินใจ และกำหนดโครงสร้างขอบข่ายของงาน รวมถึงการแต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ แต่การสื่อสารบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ยังไม่ชัดเจนและอาจไม่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ส่งผลให้การทำงานในบางส่วนเกิดความสับสน ความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงาน ขาดการติดต่อประสานงานระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานเครือข่าย ระหว่างครูและบุคลากรที่รับผิดชอบ ซึ่งทำให้การทำงานขาดความร่วมมือและการดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง รวมถึงการมอบอำนาจด้านการจัดสรรงบประมาณ และจัดทรัพยากรทางการบริหาร เครื่องมือที่เหมาะสม ให้แก่คณะครูและหน่วยงานที่เป็นเครือข่ายเพื่อให้สามารถตัดสินใจตาม

อำนาจหน้าที่สู่การปฏิบัติจริงได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศลิษา ศุภัสภากรณ์ (2566) ที่ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการเสริมพลังอำนาจการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ด้านการให้อำนาจหน้าที่ในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารควรดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการ จัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม ให้การสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน รวมถึงสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ สื่อ และเครื่องมือที่เหมาะสมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องงานวิจัยของ กันยารัตน์ คำสิทธิ (2564) ที่ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการสร้างทีมงานสำหรับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น พบว่า ด้านการรับรู้ปัญหาของทีมงานสำหรับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่ง ผู้บริหาร และครู มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้แก่สมาชิก พูดคุย สอบถาม และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันและกันอย่างสร้างสรรค์ตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

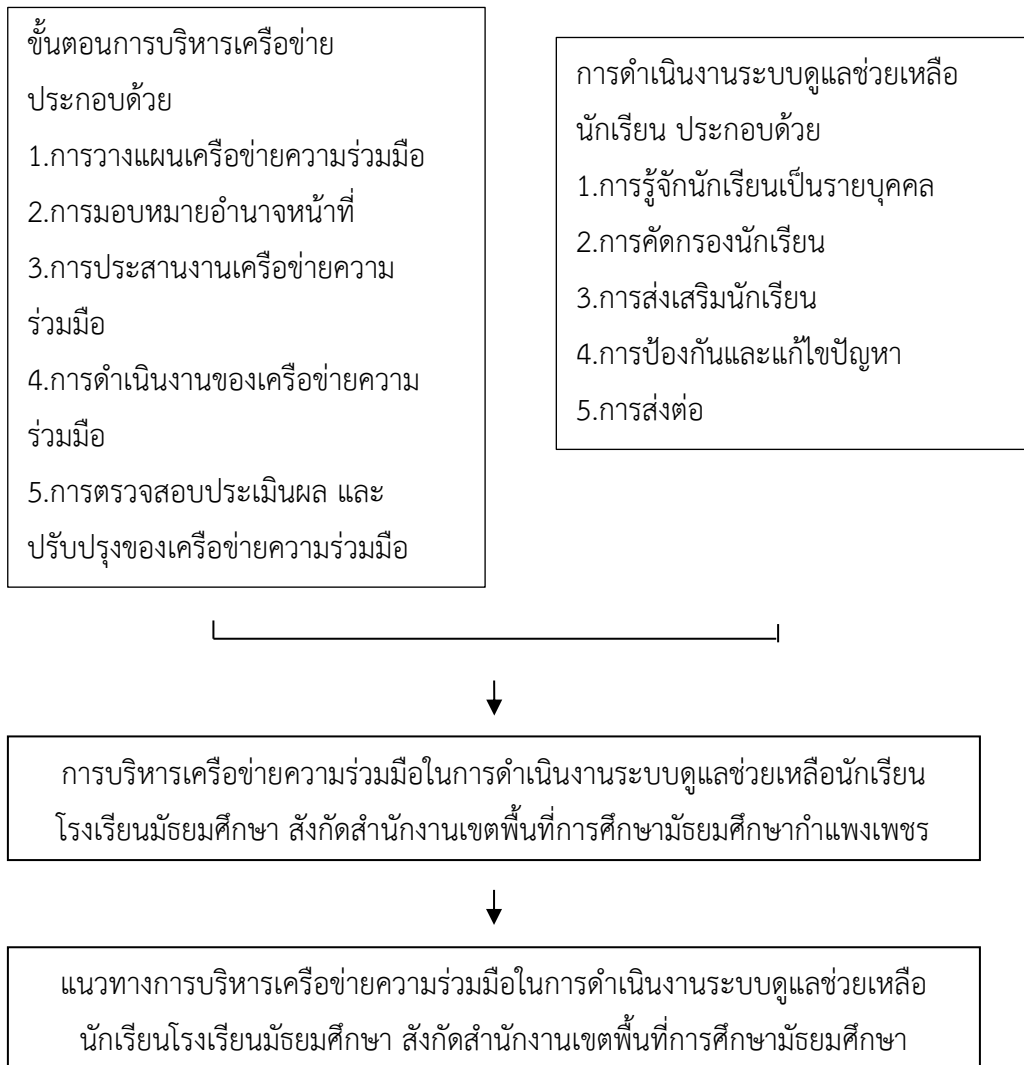
1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการตรวจสอบประเมินผล และปรับปรุงของเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมการนำกระบวนการนิเทศ กำกับติดตาม ควบคู่ไปกับการประชุมติดตามผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกเดือนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครู บุคลากร และเครือข่ายความร่วมมือ อันจะนำไปสู่การสะท้อนปัญหา สรุปผลการดำเนินงาน และวางแผนแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการมอบหมายอำนาจหน้าที่ของเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดบทบาทและขอบเขตความรับผิดชอบของบุคคล และเครือข่ายให้ชัดเจน เพื่อสร้างความเข้าใจในการมีส่วนร่วมการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน ให้ข้อมูลสารสนเทศ ทรัพยากรที่จำเป็นกับผู้ปฏิบัติงาน และผู้บริหารต้องแสดงความเชื่อมั่น ไว้วางใจ และให้การยอมรับของผลงานและผลความสำเร็จที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาเรื่องการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร พบว่าการใช้ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลเพื่อนำมาปรับปรุงระบบและกระบวนการที่เกี่ยวข้อง จะช่วยให้สามารถพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ รวมถึงการประสานงานที่ดี

ทำให้การสร้างเครือข่ายความร่วมมือมีประสิทธิภาพ และจะเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างการดำเนินงานที่มีคุณภาพตามไปด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กองยุทธศาสตร์และแผนงานกรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2566). รายงานสถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชน ประจำปีงบประมาณ 2566 ไตรมาส 4. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กันยารัตน์ คำสิทธิ. (2564). แนวทางการสร้างทีมงานสำหรับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา น่าน 2. การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชนิษฐา กาญจนรังสีนนท์. (n.d.). การสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนา. <http://www.northpc.org/doc/net.ppt>

- จิรารัตน์ วงศ์โยธา. (2567). แนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารการการศึกษาพิเศษ. *วารสารศิลปะการจัดการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 25(2), 170-171.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 10)*. สุวีริยาสาส์น.
- วรรณศิริ สร้างเอี่ยม. (2562). หลักการมอบหมายงานตามทักษะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา. *วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- ศลิษา ศุภสภากรณ์. (2566). แนวทางการเสริมพลังอำนาจการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2. การค้นคว้าอิสระการศึกษา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สถิพร เขาวนชัย. (2561). *การวิจัยทางการบริหารการศึกษา เอกสารประกอบการสอนวิชา 354517 การวิจัยทางการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร. (2567). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2567-2570) ฉบับทบทวน ปี 2567*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *กลยุทธ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาและการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2567). *ภาวะสังคมไทยไตรมาส 4 และภาพรวมปี 2566*. กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม.
- สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต. (2546). *คู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6)*. สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สุธรรม ธรรมพัฒนานนท์. (2562). กลยุทธ์การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 30(3), 199-214.
- อนุรักษณ์ บุญเป็ง. (2566). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาจอมทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6. *วารสาร มจร.เพชรบุรีปริทรรศน์*, 7(1), 91-102.